

Naftas produktu uzraudzība un kontrole

Publicēts: 09.10.2020.

Degvielas tirgus uzraudzība

Eiropas Parlamenta un Padomes 1998.gada 13.oktobra [Direktīva Nr.98/70/EK](#), kas attiecas uz benzīna un dīzeļdegvielu kvalitāti un ar ko groza Padomes Direktīvas 93/12/EEK 8.panta 2.punktu paredz, ka visām ES dalībvalstīm ir jāizveido degvielas kvalitātes uzraudzības jeb monitoringa sistēmas saskaņā ar standarta LVS EN 14274:2013 "Automobiļu degvielas. Benzīna un dīzeļdegvielas kvalitātes novērtēšana. Degvielas kvalitātes monitoringa sistēma (FQMS) prasībām."

Būvniecības valsts kontroles birojs organizē ikgadējo degvielas kvalitātes monitoringu un sagatavo degvielas kvalitātes pārskatu, kas saskaņā ar degvielas kvalitātes direktīvas 8. panta 3. punktu katru gadu līdz 31. augustam jāiesniedz Eiropas Komisijai.

Nacionālais un Eiropas Savienības normatīvais regulējums:

Likums "[Par atbilstības novērtēšanu](#)"

Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumi Nr.332 "[Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu](#)"

Ministru kabineta 2005. gada 18. oktobra noteikumi Nr. 772 "[Noteikumi par biodegvielas kvalitātes prasībām, atbilstības novērtēšanu, tirgus uzraudzību un patērētāju informēšanas kārtību](#)"

Eiropas Parlamenta un Padomes 2003.gada 3.marta [Direktīva 2003/17/EK](#), ar kuru groza Direktīvu 98/70/EK, kas attiecas uz benzīna un dīzeļdegvielas kvalitāti

Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa [Direktīva 2009/30/EK](#) ar ko groza Direktīvu 98/70/EK attiecībā uz benzīna, dīzeļdegvielas un gāzeļļas specifikācijām un ievieš mehānismu autotransporta līdzekļos lietojamās degvielas radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas kontrolei un samazināšanai, groza Padomes Direktīvu 1999/32/EK attiecībā uz tās degvielas specifikācijām, kuru lieto iekšējo ūdensceļu kuģos, un atceļ Direktīvu 93/12/EEK

Eiropas Parlamenta un Padomes 2014.gada 22.oktobra [Direktīvas 2014/94/ES](#) par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu

Eiropas Parlamenta un Padomes 2015.gada 9.septembra [Direktīva 2015/1513](#), ar kuru groza Direktīvu 98/70/EK, kas attiecas uz benzīna un dīzeļdegvielu kvalitāti, un Direktīvu 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu

Valsts naftas produktu drošības rezerves

Saskaņā ar Padomes 2009.gada 14.septembra Direktīvas 2009/119/EK, ar ko dalībvalstīm uzliek pienākumu uzturēt

jēlnaftas un/vai naftas produktu obligātas rezerves, 3.panta prasībām dalībvalstīs Kopienas teritorijā pastāvīgi uztur naftas krājumu apjomu, kas atbilst vismaz dienas vidējā tīrā importa daudzumiem 90 dienām vai arī dienas vidējam iekšzemes patēriņam 61 dienai atkarībā no tā, kurš no abiem daudzumiem ir lielāks. Pamatojoties uz veiktajiem aprēķiniem (balstīti uz Centrālās statistikas pārvaldes datiem par naftas produktu apriti 2019.gadā), valsts naftas produktu drošības rezervju apjoms, kas jānodrošina Latvijas Republikas teritorijā un / vai citā Eiropas Savienības dalībvalstu teritorijā, atbilst vismaz dienas vidējā tīrā importa daudzumiem 90 dienām.

Birojs 2020.gada decembra beigās, ievērojot Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likuma un Enerģētikas likuma regulējumu, noslēdza līgumus vispārīgās vienošanās ietvaros par *"Drošības rezervju pakalpojuma sniegšana valsts naftas produktu rezervju izveidei"* (identifikācijas Nr. BVKB 2020/06) uz vienu gadu ar astoņiem komersantiem – SIA "Pirmas", UAB "Okseta", UAB "Baltic Petroleum", SIA "Circle K Latvia", AS "Ventbunkers", SIA "RDZ Energy", "GUNVOR PETROLEUM ROTTERDAM B.V" un "Vitol SA", kuri pārstāv Latvijas Republiku, Lietuvas Republiku, Nīderlandes Karalisti un Šveices Konfederāciju. Kopējais valsts naftas produktu drošības rezervju apjoms ir 352 700 tonnas kopsummā par 14,7 miljoniem eiro bez pievienotās vērtības nodokļa.

Valsts naftas produktu drošības rezervju apjoma sadalījums Eiropas Savienības (ES) teritorijā:

ES DV teritorija
Benzīns
tonnas
%
Dīzeļdegviela
tonnas
%
LV teritorija
1 000
0.28%
219 800
62.33%

LT teritorija
11 900
3.37%
NL teritorija
120 000
34.02%
121 000
34.30%
231 700
65.70%
KOPĀ
352 700 tonnas

Naftas produktu drošības rezervju pakalpojuma sniedzēji, izsludinātas valsts mēroga enerģētiskās krīzes gadījumā vai valsts apdraudējuma gadījumā, pārdos valstij to īpašumā esošos nepieciešamos naftas produktus vajadzīgajā daudzumā.

Birojs, 2021. gadā pēc Covid-19 ierobežojumu daļējas atcelšanas, īstenošs tam izvirzītos uzdevumus un veiks naftas produktu drošības rezervju uzglabāšanas pakalpojumu apsekošanu un pārbaudi.

2021. gada 28. janvāra Ministru kabineta sēdē ir apstiprināti “Grozījumi Ministru kabineta 2011.gada 14.jūnija noteikumos Nr.450 “Noteikumi par valsts naftas produktu rezervju apmēru, apmēru, kādā maksājama valsts nodeva par drošības rezervju uzturēšanu, kā arī tās aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību””, kurā ir noteikta jaunā valsts nodevas likme – 12,28 euro/tonnā, kas stājas spēkā 2021. gada 1. februārī.

Komersants valsts nodevu 12,28 euro/tonnā sāk maksāt 2021. gada martā par februārī Latvijas Republikas teritorijā brīvā apgrozījumā izlaisto, realizēto un patērēto I, II un III kategorijas naftas produktu apjomu Valsts kases valsts budžeta ieņēmumu kontā LV83TREL1060120938000 “Valsts nodeva par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu”.

No 2020. gada 1. janvāra Būvniecības valsts kontroles birojs:

pilda centrālās krājumu uzturēšanas struktūras funkcijas – organizē iepirkumu drošības rezervju pakalpojumam valsts naftas produktu drošības rezervju izveidei un administrē šo pakalpojumu;

administrē valsts nodevu par naftas produktu drošības rezervju uzturēšanu;

ir naftas produktu informācijas sistēmas (NAPRO) pārzinis;

veic degvielas tirgus uzraudzību.

Normatīvie akti:

[Energētikas likums](#)

[Aizsardzības un drošības jomas iepirkumu likums](#)

[Mobilizācijas likums](#)

Likums “[Par nodokļiem un nodevām](#)”

Likums “[Par akcīzes nodokli](#)”

Ministru kabineta 2011.gada 12.aprīļa noteikumi Nr.286 “[Kārtība, kādā komersanti nodrošina un sniedz drošības rezervju pakalpojumu valsts naftas produktu drošības rezervju izveidei noteiktā apjomā](#)”

Ministru kabineta 2011.gada 14.jūnija noteikumi Nr.450 “[Noteikumi par valsts naftas produktu rezervju apmēru, apmēru, kādā maksājama valsts nodeva par drošības rezervju uzturēšanu, kā arī tās aprēķināšanas, maksāšanas un administrēšanas kārtību](#)”

Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi Nr. 312 “[Energijas lietotāju apgādes un kurināmā pārdošanas kārtība izsludinātas enerģētiskās krīzes laikā un valsts apdraudējuma gadījumā](#)”

Ministru kabineta 2002.gada 28.maija noteikumi Nr. 218 “[Noteikumi par enerģētikas informācijas sistēmu](#)”

Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumi Nr. 332 “[Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu](#)”

Ministru kabineta 2006.gada 26.septembra noteikumi Nr.801 “[Noteikumi par sēra satura ierobežošanu atsevišķiem šķidrās degvielas veidiem](#)”

Ministru kabineta 2005.gada 30.augusta noteikumi Nr.662 “[Akcīzes preču aprites kārtība](#)”

Ministru kabineta 2019. gada 12. februāra noteikumi Nr. 72 “[Noteikumi par akcīzes nodokļa nodrošinājumiem](#)”

Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.248 "[Kārtība, kādā komersanti sniedz informāciju par degvielas mazumtirdzniecības cenām](#)"

<https://www.bvkb.gov.lv/lv/naftas-produktu-uzraudziba-un-kontrolle>